

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3969/2019
25.06.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Александар Цветановић и Јелена Јанковић адвокати из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Славољуб Вељковић адвокат из, ради службености, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 316/2019 од 11.06.2019. године, у седници већа одржаној дана 25.06.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 316/2019 од 11.06.2019. године и предмет **враћа** другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П 3148/18 од 04.10.2018. године, која је исправљена решењем истог суда П 3148/18 од 23.11.2018. године, ставом првим изреке, утврђено је да тужилац АА из ... има право службености коришћења воде са бунара који се налази на парцели ... у својини туженог ББ из ..., и то на југоисточном делу наведене парцеле у непосредној близини међне линије са парцелом ... у својини тужиоца, а тужени обавезан да омогући тужиоцу приступ до предметног бунара са његове источне стране тако што ће порушити део бетонског зида који је изградио на међној линији са парцелом ... и саградити два степеника ради приступа тужиоца до бунара, какав је тужилац имао до изградње наведеног бетонског зида, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова поступка исплати тужиоцу износ од 213.050,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде, а уколико исти не исплати у остављеном року обавезује се да на трошкове поступка плати законску затезну камату почев од дана извршности одлуке као дана пада у доцњу до коначне исплате, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 316/2019 од 11.06.2019. године, преиначена је пресуда Основног суда у Лесковцу П 3148/18 од 04.10.2018. године, исправљена решењем истог суда П 3148/18 од 23.11.2018. године, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац АА из ... тражио утврђење да има право службености коришћења воде са бунара који се налази на југоисточном делу парцеле ... у својини туженог, у непосредној близини међне линије са катастарском парцелом ... у својини тужиоца, као и да се тужени ББ из ... обавезе да омогући тужиоцу приступ до предметног бунара са његове источне стране тако што ће део бетонског зида који је саградио на међној линији са парцелом ... порушити и саградити два степеника ради

приступа тужиоца до бунара, какав је имао до изградње наведеног бетонског зида, те обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 73.750,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа ове пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник парцеле ... КО ... - кућног плаца са објектима, а тужени је сувласник са $\frac{1}{2}$ идеална дела суседне парцеле ... у истој катастарској општини. На парцели ... КО ... налази се бунар који је саграђен пре више деценија и који су породице странака користиле годинама, без међусобног оспоравања. Предметни бунар се сада налази испод надстрешнице, као дела стамбеног објекта за одмор који је тужени изградио на означеној парцели. Тужени и други сувласник парцеле ... КО ..., његов брат ВВ, усмено су извршили деобу и уређење начина коришћења тако да је део парцеле са објектом у којем се налази спорни бунар припао туженом. Тужилац је покренуо и ванпарнични поступак за уређење међе између суседних парцела и за уређење начина коришћења спорног бунара, који је прекинут до правноснажног окончања парнице за утврђење права службености коришћења воде из бунара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је, применом члана 54. Закона о основама својинскоправних односа усвојио тужбени захтев, са образложењем да је тужилац одржајем стекао стварну службеност, њеним фактичким вршењем за време од 20 година чему се тужени и његови правни претходници нису противили. Из тог разлога је наложио туженом да изврши тражену чинидбу којом ће омогућити тужиоцу приступ до бунара.

Другостепени суд је прихватио чињенично стање које је утврдио нижестепени суд, али је сматрао да је погрешно примењено материјално право, јер није примењен члан 58. став 1. Закона о основама својинскоправних односа којим је прописано да стварна службеност престаје ако се власник послужног добра противи њеном вршењу, а власник повласног добра није три узастопне године вршио своје право. По становишту тог суда, тужилац је одржајем стекао право стварне службености коришћења воде из бунара на парцели туженог, тако што су он и његови правни претходници то право фактички вршили дуже од 20 година, све до извесног периода у 2011. години који је претходио подношењу предлога за уређење међе и уређење начина коришћења бунара. С`обзиром да тужилац спорно право службености, због противљења туженог, није вршио од 2011. године три узастопне године, другостепени суд је закључио да је исто престало невршењем и зато је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев.

Основано се, по оцени Врховног касационог суда, тужиочевом ревизијом указује на погрешну примену материјалног права због које чињенично стање није у потпуности и правилно утврђено.

У спору за утврђење постојања права стварне службености тужени може истаћи приговор да је службеност престала. Један од начина престанка стварне службености по самом закону је и њено невршење, под условима прописаним чланом 58. став 1. Закона о основама својинскоправних односа - када се власник послужног добра противи њеном вршењу у току три узастопне године, а власник повласног добра за то време не врши своје право службености, нити тражи правну заштиту свог права.

У конкретном случају, другостепени суд је протек рока од три године везао за датум подношења предлога од 02.09.2011. године којим је тужилац покренуо ванпрнични поступак и за уређење начина коришћења спорног бунара, изводећи из те чињенице закључак да је тужени још пре тога забранио тужиоцу да користи воду из бунара и да је зато стварна службеност стечена одржајем престала њеним невршењем у наведеном року, током 2014. године. Међутим, судови нису утврдили садржину предметног предлога (предмет Основног суда у Лесковцу Р1 202/11 је раздружен из списка) па су зато пропустили да оцене да ли је тужилац и на тај начин тражио заштиту свог права коришћења воде из бунара које му тужени ускраћује, сматрајући да му то право припада као сувласнику (у тужби поднетој 07.04.2014. године тражио је утврђење права сусвојине на бунару), односно као титулару права службености стечене одржајем (захтев за утврђење тог права истакнут је поднеском од 24.08.2016. године којим је извршено преиначење тужбе), и оценити да ли је тужилац и на тај начин - подношењем предлога у ванпарничном поступку за уређење начина коришћења бунара, прекинуо рок предвиђен чланом 58. став 1. Закона о основама својинскоправних односа.

Из ових разлога побијана другостепена пресуда је морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог.

У поновном поступку другостепени суд ће, имајући изложено у виду, поред овог приговора туженог оценити и друге наводе његове жалбе које није разматрао због става да је тужиочево право стварне службености, стечено одржајем, престало услед његовог невршења у одређеном временском периоду.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, као споредном потраживању које зависи од успеха странака у спору - одлуке о главној ствари.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић